

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Základní škola Ostrava-Poruba, Ukrajinská 1533

Ukrajinská 13/1533, 708 00 Ostrava-Poruba

Identifikátor školy: 600 144 852

Zřizovatel: Statutární město Ostrava, městský obvod Poruba, Klimkovická 55,
708 56 Ostrava-Poruba

Magistrát města Ostravy, odbor školství, Matiční 20, 729 00 Ostrava

Termín konání orientační inspekce: 16. –19. leden 2001

Čj.	146 130/01-05095
Signatura	on6cu133

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Ostrava-Poruba, Ukrajinská 1533 je úplnou základní školou s 22 třídami (13 tříd 1. stupně, 9 tříd 2. stupně. V době inspekce ji navštěvovalo 430 žáků.

Škola vyučuje podle vzdělávacích programů Obecná škola (1. stupeň) a Základní škola (2. stupeň). Ředitelka školy zřídila čtyři specializované třídy pro žáky se specifickými vývojovými poruchami učení. Tyto třídy navštěvuje 49 žáků.

Škola je zařazena do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení aktuálním rozhodnutím čj. 01/07/99-54, jež zachytilo změny v zařazení do sítě k 1. červenci 1999. Součástí školy jsou školní družina, kterou navštěvuje 96 dětí ve čtyřech odděleních a školní jídelna. Škola je příspěvkovou organizací s právní subjektivitou.

Ve škole v současné době vykonává funkci pedagoga 34 učitelů a vychovatelů, z toho 5 mužů.

Škola disponuje 20 učebnami a odbornými učebnami fyziky a chemie, přírodopisu, psaní na stroji, cvičnou kuchyní a školními dílnami. Pro vyučování tělesné výchovy slouží tělocvična a školní hřiště.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Bylo navštíveno šestnáct hodin českého jazyka ve třídách 1. i 2. stupně, včetně specializovaných tříd pro žáky se specifickou vývojovou poruchou učení.

Všechny základní ukazatele v oblasti plánování a přípravy výuky českého jazyka byly splněny. Plánování výuky vychází z učebních osnov obou realizovaných vzdělávacích programů. V souladu s učebními osnovami byly vypracovány přehledné a funkční tematické plány, které mají k dispozici všichni učitelé českého jazyka a které jsou průběžně dle potřeby aktualizovány. Tematické plány jsou vyučujícími dodržovány, k výrazným časovým posunům učiva nedochází. Kontinuita výuky předmětu v jednotlivých ročnících je zajištěna, obsahová duplicita nebyla zjištěna. Škola nabízí v oboru český jazyk volitelný předmět Cvičení z českého jazyka pro žáky 9. tříd.

Vyučování českého jazyka bylo realizováno vyučujícími s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro vyučování v základní škole, tři vyučující ve specializovaných třídách nemají kvalifikaci rozšířenou studiem speciální pedagogiky. Předmětová komise českého jazyka se k jednáním schází zpravidla čtyřikrát ročně, zápisy z jednání jsou prokazatelně vedeny a vykazují běžnou úroveň. Výuka předmětu český jazyk probíhala většinou v kmenových třídách, které poskytují dostatek prostoru pro veškeré zvolené vyučovací metody a aktivity. Odbornou učebnu pro výuku českého jazyka škola nemá. Pedagogové i žáci školy mohou využívat knižní fond učitelské (asi 1100 svazků) a žákovské knihovny (asi 4000 titulů), půjčovni hodiny jsou stanoveny, činnost vyvíjí knihovnický kroužek. Třídy jsou pedagogicky přiměřeně podnětné, vyzdobené adekvátně vzhledem k věku žáků a pro výuku vhodné. V jedné třídě je umístěna knihovna po celé šířce stěny a skříňky v čelní části třídy neumožňují celé otevření tabule. Vybavení kabinetu českého jazyka jazykovými příručkami, cvičebnicemi a standardními pomůckami lexikálního a odborného charakteru pro potřeby výuky je na běžné úrovni. Žáci mají k dispozici učebnice různých nakladatelství (Alter, Fortuna, SPN), které jsou opatřeny schvalovací doložkou MŠMT ČR. Písemnému projevu je věnována ze strany vyučujících dostatečná pozornost. Úroveň vedení sešitů jednotlivými žáky je značně rozdílná. Ve všech třídách na 2. stupni píše žáci dvě kontrolní slohové práce v průběhu školního roku, ty jsou

vyučujícími opravovány, nejsou však vždy analyzovány a vyhodnocovány. Kontrolní diktáty jsou žákům druhého stupně zadávány šestkrát ročně.

Organizace většiny sledovaných vyučovacích hodin byla v zásadě promyšlená, vyučující poskytovali žákům dostatek příležitostí pro zapamatování a procvičení učiva. V některých vyučovacích hodinách však nebyly vždy jednotlivé výukové postupy metodicky provázány, což se negativně projevilo zejména u začínajících pedagogů občasnými kázeňskými problémy (vyrušování). Celková organizace výuky většinou umožňovala žákům pracovat individuálním tempem, prostor k procvičování učiva byl dostatečný, ve třídách 2. stupně nebyla v procesu výuky vždy patrná práce vyučujícího s integrovanými zdravotně postiženými žáky. V některých specializovaných třídách bylo málo využíváno rozmanitých vyučovacích metod podporujících zapamatování učiva a vedoucích ke kompenzaci poruchy. Učitelé využívali pomůcek velmi omezeně. Ve většině hodin byl čas efektivně využíván. Učivo bylo vyučujícími interpretováno správně a příklady při uvádění učiva byly logické a funkční. Žáci byli kontrolováni, opravováni, mohli si zpětně porovnat výsledky své práce. Při hodnocení výkonů žáků vyjadřovali učitelé pozitivní postoje. V procesu výuky byly vytvořeny i možnosti pro alternativní způsoby řešení zadaných úkolů.

Vstupní motivace při zahájení vyučovacích hodin a seznámení žáků s vyučovacím cílem neměly zpravidla výrazně motivující charakter. Motivace žáků k aktivní činnosti probíhala spíše až v průběhu vyučování, zejména při opakování probraného učiva a při hodnocení žáků. Analýza chyb byla prováděna bezprostředně po ukončení každého ústního nebo písemného projevu. Vyučující sledovali zpětnou vazbu vypovídající o pochopení a osvojení probíraného učiva. Vcelku byly respektovány všechny didaktické zásady. V několika navštívených hodinách nebylo závěrečné shrnutí realizováno, absentovalo rovněž sebehodnocení žáků.

Dohodnutá pravidla jednání byla až na jednu hodinu respektována a přijata jak učiteli, tak žáky. Komunikace žáků byla většinou na běžné úrovni, všichni měli možnost vyjádřit svůj vlastní názor. Rovněž komunikace vyučujících, pohotovost a jazyková správnost byla ve většině navštívených hodin poměrně dobrá. Totéž se týká i neverbální komunikace učitelů a jejich psaného projevu na tabuli. Vesměs všichni vyučující českého jazyka mají pozitivní a taktický přístup k žákům. Vážnější kázeňské problémy v době inspekční návštěvy byly zaznamenány jen v jedné ze specializovaných tříd pro žáky se specifickými vývojovými poruchami učení a byly způsobeny malou pedagogickou zkušeností vyučující, která vyučuje prvním rokem.

Žáci školy se každoročně zúčastňují olympiády z českého jazyka i různých recitačních a vědomostních soutěží, významnější úspěchy nebyly zaznamenány.

Souhrnně byla úroveň vzdělávání v hodinách českého jazyka hodnocena jako průměrná.

Cizí jazyky

O výuku jazyka anglického, který škola vedle jazyka německého nabízí svým žákům, je větší zájem. Tříhodinová týdenní dotace zavedená ve všech ročnících, v nichž je cizí jazyk vyučován, odpovídá oběma vzdělávacím programům, které škola přijala.

Materiály předložené v průběhu inspekce neprokazují, že učivo tří etap vzdělávacích programů bylo rozděleno do jednotlivých ročníků. Vyučující anglického jazyka zpracovali tematické plány, ale při jejich zpracování vycházeli z používaných učebnic. Jednotlivé tematické plány se svou úrovní značně liší. Některé zaznamenávají prakticky jen názvy úvodních článků z používané učebnice. Jindy je plán obsáhlejší, ale stále jen přepisuje témata, jež se nacházejí v učebnici. Výjimečně bývá uvedeno opakování učiva, případně témata z reálií nebo poznámky k motivaci žáků. V tematických plánech není vyznačeno rozšiřující učivo, nejsou uvedeny poznámky k probíranému učivu. V řadě případů došlo k přesunům učiva mezi jednotlivými

etapami vzdělávacích programů o dva až tři roky. Podobně je plánována výuka německého jazyka, byť při něm nejsou problémy přesunů tak vyhrcoené, při výuce se totiž používá ucelená řada učebnic z jednoho nakladatelství a výuku vede jediná učitelka. Kladným prvkem v plánování výuky cizích jazyků je ohled na integrované žáky, např. v tematických plánech zpracovaných pro specializované třídy najdeme detailní poznámky k práci s integrovanými žáky.

Předepsanou odbornou a pedagogickou způsobilost pro výuku cizího jazyka ve třídách základní školy získaly jen dvě z vyučujících. Ve zbývajících případech jde o vyučující, kteří získali rozsáhlé znalosti cizího jazyka a prokázali je např. složením státní zkoušky v jazykové škole, chybí jim však systematická znalost metodiky výuky cizího jazyka.

Výuka byla ve všech navštívených hodinách realizována v kmenových třídách, škola totiž nedisponuje odbornou učebnou pro výuku cizích jazyků. Žáci mají k dispozici slovníky, nechybí videomagnetofon. Ke kvalitním učebnicím byly pořízeny odpovídající zvukové nahrávky. Učující mají k dispozici magnetofony. Vybavení školy pomůckami a odbornou literaturou pro výuku cizích jazyků je průměrné.

Rozdíly v úrovni hospitovaných hodin byly značné. Vzhledem k skutečnostem zmíněným v pasážích věnovaných plánování a odbornosti výuky, je to pochopitelné. Nad hodinami, které měly jasnou strukturu a obsahovaly tolik potřebnou motivaci žáků, relaxační prvky a byly založeny na komunikativní činnosti žáků, počtem převažovaly hodiny, v nichž dominovala činnost vyučujícího (např. při práci s učebnicí ve stylu „přečti a přelož“) a motivační prvky se prakticky nevyskytly nebo byly neúčinné. Malá pozornost byla všeobecně věnována nácviku výslovnosti, práci s magnetofonovou nahrávkou nebyl věnován potřebný čas, chyběla promyšlená práce s chybou a závěrečné hodnocení hodiny včetně sebehodnocení žáků. Interakce a komunikace odpovídala věku žáků v jednotlivých ročnících. Cizojazyčná atmosféra výuky např. při práci s učebnicí, ale i jindy (bez rušivých a zbytečných překladů do mateřského jazyka) byla pozorována jen v některých z hospitovaných hodin. Většina vyučujících respektovala osobnost žáků. Základním rysem komunikace a interakce ve většině hodin byl styl řízení založený na dominující roli vyučujících. Žákům nebyl poskytnut dostatečný prostor k vyjádření, nebyli vybízeni k sebehodnocení, nebyli dotazováni na potíže, které se zvládnutím učiva mají.

Výuka cizích jazyků byla celkově hodnocena jako průměrná.

Matematika

Hospitace v matematice proběhly v deseti vyučovacích hodinách, z toho ve čtyřech specializovaných třídách pro žáky se specifickou vývojovou poruchou učení.

Výuka v hospitovaných hodinách probíhala podle schválených učebních plánů. Učební plány jsou učiteli rozpracovány do rámcových tematických plánů. Porovnáním učebních plánů, rozvrhu vyučovacích hodin a zápisů v třídních knihách bylo zjištěno, že týdenní hodinové dotace odpovídají schváleným učebním dokumentům. Výukové cíle odpovídaly aktuálnímu složení tříd. Příprava učitelů byla většinou velmi dobrá a promyšlená. Předmětová komise se schází k jednání zpravidla čtyřikrát ročně, sleduje mj. plnění učebních osnov, hodnocení a klasifikaci žáků, průběh vzdělávání ve specializovaných třídách a organizuje matematické soutěže. Žákům 9. ročníků škola nabídla volitelný předmět Cvičení z matematiky.

Všech osm navštívených vyučujících splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, tři učitelky vyučující ve specializovaných třídách neabsolvovaly studium speciální pedagogiky. Výuka probíhala ve třídách, které podle subjektivního posouzení odpovídaly psychohygienickým zásadám, byly zpravidla vhodně a účelně vybaveny a pro výuku

matematiky byly podnětné. Kabinet matematiky je vybaven dostatečným množstvím standardních učebních pomůcek a didaktické techniky. Žáci používají ucelené řady učebnic, žáci ve specializovaných třídách vypracovávají některé příklady v učebnicích.

Struktura většiny sledovaných hodin odpovídala věku žáků a výukovým cílům. Až na jednu výjimku byly nezbytné organizační pokyny jasné, srozumitelné a přiměřené možnostem žáků. Ve většině sledovaných hodin bylo množství předávaných informací přiměřené specifickým podmínkám třídy. Vyučující převážně využívali metody frontálního opakování, vysvětlování a samostatné práce žáků, které doplňovali didaktickými hrami a soutěžemi. Většina učitelů činnosti promyšleně střídala, žáci využívali pro práci vyváženě tabuli i sešity. Všichni vyučující zohledňovali žáky se specifickými poruchami učení, organizace výuky umožňovala žákům pracovat individuálním tempem. Ve většině hodin byl vyučovací čas využit efektivně, žáci byli přiměřeně aktivní. Učivo bylo zpravidla interpretováno věcně správně.

Na začátku vyučovacích hodin učitelé motivovali žáky oznámením cíle, v průběhu hodin pochvalou, průběžným pozitivním hodnocením a klasifikací. Otázky při zkoušení a opakování byly promyšlené, převážně zaměřené na pochopení vztahů a souvislostí a měly charakter zpětné vazby. Hodnocení výkonů bylo objektivní, klasifikace spravedlivá a učitelé odůvodněná. V některých hodinách vypracovali žáci krátkou kontrolní písemnou práci. Zadávané úkoly byly přiměřené, při hodnocení byly respektovány individuální dispozice žáků, byla oceňována snaha a pokrok. Některé hodin postrádaly závěr s hodnocením nebo sebehodnocením žáků.

Většina učitelů vytvořila příznivou pracovní atmosféru, komunikace a spolupráce probíhala obvykle podle akceptovaných a respektovaných pravidel. Někteří žáci nevyužívali prostor pro vyjádření vlastního názoru a odpovídali pouze na položené otázky. Verbální a neverbální komunikace učitelů byla na odpovídající úrovni. Až na jednu hodinu nebyly zaznamenány projevy nežádoucího chování žáků. Většina z nich měla k výuce matematiky pozitivní vztah.

Žáci školy se pravidelně zúčastňují matematické olympiády a školní soutěže Pythagoriáda. Ve školním roce 1998/99 se jeden žák umístil v oblastním kole matematické olympiády na 3. místě, v minulém školním roce postoupili do oblastního kola dva žáci.

Celková kvalita vzdělávání ve sledovaných hodinách matematiky byla hodnocena jako velmi dobrá.

Prvouka, vlastivěda, přírodověda

Hospitace byly provedeny v osmi hodinách prvouky, vlastivědy a přírodovědy. Kontrolou bylo zjištěno, že časová dotace hospitovaných předmětů je v souladu s učebním plánem, probírané učivo je obsaženo v učebních osnovách příslušného ročníku. Kontinuita výuky předmětů mezi jednotlivými ročníky je zajištěna, neboť škola má dobře zpracované tematické plány pro všechny ročníky i předměty. Sledované výukové cíle byly stanoveny vhodně, přiměřeně, s ohledem na aktuální stav jednotlivých tříd, v souladu se zásadou soustavnosti a spojení teorie s praxí.

Učebny jsou pro výuku sledovaných předmětů vhodné, pedagogicky podnětné a esteticky upravené, vyzdobené jsou vzhledem k věku žáků převážně výtvarnými pracemi žáků a odpovídají psychohygienickým zásadám. Žákovské lavice a židle jsou nové nebo po celkové renovaci, v některých třídách však ještě zastaralé. Ve vyučovacích hodinách byla využita didaktická technika pouze ojediněle. Tempo výuky bylo přiměřené. Relaxační chvilky byly v hodinách zařazeny ojediněle.

Vyučovací hodiny byly připravené, promyšlené, organizační pokyny byly žákům jasné, srozumitelné a přiměřené věku. Velmi kvalitní byla příprava tabule. Žáci všech tříd měli velmi dobře vytvořeny pracovní i kázeňské návyky, dovedli se soustředit a většina i samostatně

pracovat. Patrná byla diferenciacie učiva podle schopností žáků. Byly respektovány didaktické zásady, efektivita většiny hodin byla vysoká. Učitelky často užívaly aktivizující a tvořivé formy práce, což značnou měrou přispívalo k udržení pozornosti žáků. K výuce byly používány převážně tabule, učebnice, kartičky s různými úkoly, pracovní listy, mapy a další pracovní materiál. Při výuce byl vytvářen prostor pro samostatné a aktivní učení, žáci měli dostatek prostoru k uplatnění vlastního názoru. Vyučovací jednotky byly pro žáky inspirující počtem alternativních způsobů řešení rozmanitých úkolů. Vyučující organizovaly výuku žákům tak, aby žáci mohli pracovat vlastním tempem a byli schopni aplikovat učivo. Ve velké míře byl v rámci organizace výuky uplatněn prostor pro individuální nebo skupinové žákovské aktivity, efektivně byl využit vyučovací čas. Učivo bylo učitelkami interpretováno věcně správně.

Vyučující v průběhu výuky aktualizovaly učivo, využívaly mezipředmětové vztahy (převládaly hudební, dramatické a výtvarné prvky), průběžně vyhodnocovaly výsledky učení. Při řešení úkolů byla poskytována žákům pomoc, byla respektována zásada přiměřenosti, žáci byli vedeni k sebekontrolě, sebehodnocení a odpovědnosti. U všech žáků byla oceňována snaha a pokrok. Hodnocení bylo zaměřeno převážně pozitivně. K procvičování učiva byl ve všech vyučovacích jednotkách dostatek času. V závěru hodin věnovaly učitelky dostatek času na jejich vyhodnocování, patrné bylo i sebehodnocení žáků.

Vyučující respektovaly osobnost žáků, komunikace mezi učiteli a žáky byla založena na vzájemné důvěře. V některých vyučovacích hodinách byl vytvořen prostor pro diskusi a rozmanité názory. Vyučující rozvíjely myšlenky obsažené v žákovských odpovědích. Nebyly zaznamenány projevy nežádoucího chování žáků, žáci projevovali pozitivní vztah k výuce.

Kvalita vzdělávání ve sledovaných hodinách prvouky, přírodovědy a vlastivědy byla hodnocena jako velmi dobrá.

Přírodopis, zeměpis

Časová dotace vyučovacích hodin přírodopisu a zeměpisu odpovídá učebnímu plánu, členění učiva do jednotlivých ročníků je v souladu s učebními osnovami.

Předmětu vyučují tři pedagogicky a odborně způsobilí vyučující, u nichž byla sledována výuka v pěti vyučovacích hodinách. Výuka přírodopisu probíhala zčásti v odborné učebně, ve které je jen minimální množství pomůcek a didaktické techniky a v kmenových třídách. Výuka zeměpisu probíhá pouze ve třídách a je zabezpečena dostačujícím množstvím aktuálních nástěnných map. Žáci mají k dispozici ucelené řady kvalitních učebnic. Psychohygienické podmínky žáků ve vyučování jsou na dobré úrovni. Ve vedení laboratorních prací a sešitů nebyly shledány nedostatky. Žákům nabídla škola volitelný předmět Člověk a příroda.

Metodicky byla výuka vhodně uspořádaná a ve všech základních částech hodiny byli žáci plně zapojeni do výuky a ochotně spolupracovali. Vyučující stále podněcovali žáky problémovými otázkami. Žáci často formulovali samostatně závěry a uplatnili svůj názor na řadu problémů, velmi dobře komunikovali. Nové učivo bylo logicky vyvozováno, byla uplatňována zpětná vazba, žáci prokázali dovednost pracovat s textem v učebnici.

Vyučující vedli výuku energicky, pevně, ale současně žáky nestresovali neúměrnými požadavky nebo strohým přístupem. Ve všech hodinách nebylo pozorováno závěrečné hodnocení práce žáků, průběžné hodnocení se objevovalo spíše ojediněle.

V navštívených hodinách byl kladen důraz na kvalitu slovního projevu učitelů i žáků. Vztah vyučujících k žákům byl bezprostřední, partnerský, přiměřeně náročný a vytvářel prostor pro atmosféru vzájemné důvěry i spolupráce. Žáci většinou projevovali o předmětu zájem a pokud dostávali prostor k vyjádření, byly jejich znalosti na odpovídající úrovni.

Žáci se pravidelně zapojují do zeměpisných a biologických olympiád, úspěšně se zúčastňují i

zeměpisné soutěže Eurorebus.

Úroveň výuky přírodopisu a zeměpisu v navštívených hodinách byla hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání ve sledovaných předmětech

Na základě výše uvedených zjištění byla úroveň plánování a přípravy výuky hodnocena jako průměrná, personální, materiální a psychohygienické podmínky jako velmi dobré. Účelnost a vhodnost organizace výuky, použitých forem a metod práce byly hodnoceny jako průměrné, účinnost motivace a způsob hodnocení žáků jako velmi dobré, stejně jako úroveň spolupráce a komunikace mezi žáky navzájem a mezi žáky a pedagogy.

Celkově byla kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepční záměry má škola stanoveny na období 1998 – 2001. Ty vycházejí z podmínek školy a prostředí, ve kterém se škola nachází. Jsou to zejména péče o pohybově handicapované žáky (škola sousedí s rehabilitačním stacionářem) a žáky se specifickými vývojovými poruchami učení, rozšiřování počtu skupin ambulantní reedukační péče, systematické působení proti vandalismu, násilí a šikaně, nabídka zájmových kroužků, prohloubení spolupráce školy a rodiny, podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Rámcový celoroční plán školy na školní rok 2000/2001 vychází ze závěrů výroční zprávy, výsledků kontrolní činnosti vedení školy a požadavků rodičovské veřejnosti. Jsou v něm stanoveny organizace školy, kontrolní a hospitační úkoly vedení, termíny nejdůležitějších akcí, obsah a termíny rozhlasových relací. Vytyčuje úkoly v oblasti spolupráce s rodiči, v hospodářské činnosti a při dodržování zásad bezpečnosti práce a požární ochrany. Přílohami plánu jsou plány činnosti na úseku výchovného poradenství, protidrogové prevence a školní družiny.

Strategické cíle pro oblast pedagogickou a správní byly stanoveny na podkladě podnětů zaměstnanců školy, projednány v kolegiu ředitelky a v pedagogické radě. Stanovené cíle rodičovská veřejnost podporuje, byla s nimi seznámena v Informačních listech, které škola vydává pětkrát až šestkrát během školního roku a na jednání Sdružení rodičů a přátel školy. Cíle jsou reálné a v průběhu inspekční činnosti byly plněny.

Škola vyučuje na 1. stupni podle vzdělávacího programu Obecná škola schváleného MŠMT ČR dne 20. listopadu 1995 pod čj. 24 283/95-26, na 2. stupni podle vzdělávacího programu Základní škola schváleného MŠMT ČR dne 30. dubna 1966 pod čj. 16 847/96-2 včetně Úprav a doplňků schválených MŠMT ČR dne 25. srpna 1998 pod čj. 25 018/98-22. Ve 2., 4., 5. a 6. ročníku jsou zřízeny čtyři specializované třídy pro žáky se specifickými vývojovými poruchami učení (dále jen SVUP). Tito žáci mají potřebné podklady pro zařazení žáka do speciálního školství s určeným rozsahem individuální reedukační péče. Učební plány jsou rozpracovány vedením školy pro jednotlivé ročníky tak (s přihlédnutím k potřebám integrovaných žáků se SVPU a s dalším postižením), aby žákům vyhovovaly a byly v souladu s realizovanými programy. Předložené časové a tematické plány, až na některé přesuny učiva, odpovídají učebním osnovám. Ve škole je vyučováno v 7. - 9. ročnících ve dvanácti skupinách jedenáct volitelných předmětů. Pro žáky 4. a 5. ročníků je vyučován nepovinný předmět Pohybové a

sportovní aktivity. Škola nabízí žákům v odpoledních hodinách možnost pracovat v 18 zájmových kroužcích. Ve škole není dosud dobudována odborná učebna výpočetní techniky.

V rámcovém plánu školní družiny jsou zpracovány organizace, provoz a specifické úkoly. Výchovně vzdělávací činnost je plánována v měsíčních intervalech zvláště pro každé oddělení. Tyto plány zahrnují ve vyváženém poměru rekreační a odpočinkové činnosti, zájmové činnosti i přípravu na vyučování a jsou přizpůsobeny zájmům, dovednostem a věku žáků. Tři vychovatelky získaly požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilost, jedna vychovatelka nemá požadované pedagogické vzdělání.

Vedením výchovného poradenství je pověřena učitelka s požadovaným vzděláním pro učitele základní školy bez požadovaného kvalifikačního studia. V celoročním plánu práce jsou stanoveny úkoly v jednotlivých měsících a úkoly průběžné. K hlavním úkolům patří spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou, se speciálním pedagogickým a krizovým centrem, prevence sociálně patologických jevů, sledování a evidence žáků se SVPU, konzultace s vyučujícími žáků se SVPU a tělesně postižených, spolupráce s Policií ČR, informační činnost ve směru k profesionální orientaci vycházejících žáků, spoluúčast při řešení závažných výchovně vzdělávacích problémů žáků ve výchovné komisi školy. Vedením školy je činnost výchovné poradkyně podporována.

Kvalita, rozsah a účelnost plánování vzhledem k velikosti a podmínkám školy byly hodnoceny jako velmi dobré.

Organizování

Chod školy se řídí organizačním řádem školy a vnitřním řádem školy, který je zpracován v souladu s § 15 vyhlášky č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů. Ředitelka písemně delegovala na pracovníky výkon funkcí souvisejících s výchovně vzdělávacím procesem. Příslušné pravomoci vedoucích pracovníků jsou zveřejněny ve sborovně školy. Organizační struktura umožňuje účinné řízení školy.

Škola vede předepsanou dokumentaci. Listiny a úřední dokumenty byly opatřovány úředním kulatým razítkem s vadným malým státním znakem, a to proto, že vyobrazení štítu nebylo v souladu s vyobrazením podle § 2 odst. 4, uvedeným v příloze č. 2 zákona ČNR č. 3/1993 Sb., o státních symbolech České republiky. V průběhu inspekce byl uvedený nedostatek odstraněn.

Ve škole jsou na 1. stupni ustanovena metodická sdružení (1. - 2., 3. - 5. ročníků a specializovaných tříd), na 2. stupni předmětové komise (českého jazyka, cizích jazyků, matematiky, fyziky a chemie, dějepisu a občanské výchovy, zeměpisu, přírodopisu a pracovních činností, hudební a výtvarné výchovy a tělesné výchovy). Tyto metodické orgány se k jednání scházejí nejméně čtyřikrát ročně, jejich předsedové tvoří metodickou radu, která je pověřena dílčí kontrolní činností a vypracováním podkladů pro výroční zprávu o činnosti školy.

Vedení školy pro svou práci kromě podnětů z jednání metodických sdružení, předmětových komisí a pracovních porad využívá závěrů vzešlých z pravidelných měsíčních schůzek kolegia ředitelky, které je tvořeno ředitelkou, její zástupkyní, ekonomkou, výchovnou poradkyní, předsedou výboru odborové organizace, vedoucí vychovatelkou školní družiny a třemi volenými zástupci pedagogických pracovníků. Hlavním poradním orgánem je pedagogická rada, která se schází k jednání pravidelně pětkrát až šestkrát ročně.

Zaměstnanci jsou informováni o důležitých úkolech prostřednictvím nástěnek ve sborovně. Další informace předávají učitelům předsedové metodických sdružení a předmětových komisí a informace z jednání kolegia pedagogové - členové kolegia. O aktuálních úkolech jsou zaměstnanci v případě potřeby informováni ústně vedením školy. Žákům jsou informace

předávány prostřednictvím nástěnek ve třídách a v hale školy, třídními a vyučujícími učiteli nebo školním rozhlasem.

Osobní data zaměstnanců a žáků jsou uložena v počítači sekretářky a jsou zabezpečena heslem. Diskety, na nichž jsou data zálohována, a listinné dokumenty zaměstnanců jsou uloženy v uzamykatelné skříni v kanceláři školy. Třídní učitelé mají přístup k datům žáků své třídy po uvedení hesla. Katalogové listy žáků jsou uloženy ve sborovně, důvěrné zdravotní materiály žáků jsou uloženy v uzamykatelné skříni v pracovní výchovné poradkyně.

Organizace vyučování žáků odpovídá obecně závazným právním předpisům. Rozhodnutí ředitelky o odkladech a dodatečném odložení povinné školní docházky byla vydána v souladu se závaznými právními normami. Opravné komisionální zkoušky za školní rok 1999/2000 proběhly v souladu s ustanovením § 12 vyhlášky č. 291/1991 Sb. Katalogové listy, třídní výkazy a třídní knihy jsou vedeny na velmi dobré úrovni.

Zákonným zástupcům jsou školou informace předávány především na třídních schůzkách a konzultacích, prostřednictvím Sdružení rodičů a přátel školy a Informačního listu pro rodiče. V případě potřeby jsou zástupci žáků informováni telefonicky nebo při návštěvě ve škole. Škola zjišťovala pomocí dotazníků názory rodičů na výuku ve škole, na nabídku volitelných a nepovinných předmětů a na používané učebnice. Na základě zjištěných poznatků vedení školy zakoupilo jiné učebnice fyziky a některé učebnice anglického jazyka a zavedlo pro zájemce vyučování volitelného předmětu Volba povolání. Spolupráce s rodiči je zpravidla velmi dobrá.

Škola se prezentuje na veřejnosti články v časopise městské obvodu Ostrava-Poruba PRIO a v regionálním tisku, příp. v regionálním vysílání České televize.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000 je zpracována podle § 17e odst. 2 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Zpráva byla projednána s pedagogickými pracovníky v pedagogické radě v závěru školního roku.

Rozhodnutí ředitelky jsou konkrétní, jednoznačná a včasná a jsou vydávána na základě znalosti problematiky. Ředitelka využívá podněty a připomínky spolupracovníků a orgánů státní správy a samosprávy k dalšímu zkvalitnění práce školy.

Kvalita a funkčnost organizačního uspořádání školy a informačních systémů byly hodnoceny jako velmi dobré.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení školy závažnější rozhodnutí vypracovává a před přijetím projednává s kolektivem pracovníků školy. Ředitelka iniciuje neformální setkávání pedagogů, která slouží k výměně názorů. Operativní řízení navazuje na plánování a kontrolu jednotlivých činností. Aktuální problémy jsou řešeny a projednávány na pravidelných pracovních poradách nebo při osobním jednání.

Ředitelka vítá, podporuje a využívá iniciativu zaměstnanců pro zkvalitnění práce školy. Učitelé podle svých zájmů a podle plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků navštěvují vzdělávací akce pořádané vzdělávacími instituty, někteří podle svého zaměření vedou v odpoledních hodinách zájmové kroužky.

Začínajícím učitelům jsou na dobu jednoho roku určeni jako metodičtí poradci uvádějící učitelé, jejich spolupráce probíhá na základě vypracovaných plánů. Hodnocení je prováděno vždy na konci prvního a druhého pololetí. Pomoc a podporu poskytují začínajícím pedagogům také metodické orgány a další zkušení učitelé.

Zaměstnanci jsou vedením školy stimulováni jak morálně, tak i hmotně. Kriteria pro stanovení výše osobního příplatku jsou součástí vnitřního platového předpisu a byla se zaměstnanci projednána. Hodnocení je prováděno nejméně jednou ročně. Výše odměn je projednávána a stanovována při jednání kolegia ředitelky školy.

Sebehodnocení školy vychází ze závěrů jednání metodických sdružení a předmětových komisí, zpráv výchovné poradkyně, školního metodika protidrogové prevence, vedoucí vychovatelky školní družiny a z analýzy prospěchu žáků. Tyto podklady jsou využity při tvorbě závěrečné zprávy o činnosti školy.

System, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků byly hodnoceny jako velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

V celoročním plánu školy je rámcově rozpracována kontrolní činnost včetně pověření jednotlivých pracovníků úkoly v této oblasti. O provedených kontrolách je prováděn zápis. Kontrolou katalogových listů žáků, třídních výkazů a knih je pověřena zástupkyně ředitelky. Vedení školy dále kontroluje práci metodických orgánů a výchovné poradkyně, ve spolupráci s výchovnou poradkyní výchovnou činnost třídních učitelů, s předsedy metodických sdružení a předmětových komisí výsledky vzdělávací činnosti vyučujících.

Škola má vytvořen systém kontroly provozu a hospodaření, který je stanoven ve vnitřní směrnici ředitelky. Ekonomka při jednání kolegia informuje o výsledcích hospodaření a čerpání finančních prostředků. Kontrolou hospodaření na jednotlivých úsecích a dalšími dílčími kontrolami provozu školy jsou pověřeni další pracovníci.

Výsledky kontrol jsou analyzovány, zjištěné poznatky projednávány s příslušnými pracovníky a je vyžadována případná náprava. O častěji vyskytujících se nedostacích jsou zaměstnanci informováni na nástěnce ve sborovně.

Vedení školy má vypracován rámcový plán hospitační činnosti s uvedením stěžejních a dílčích témat, která budou v průběhu hospitací přednostně sledována. O zjištěných poznacích jsou s učiteli vždy prováděny pohovory (dle sdělení ředitelky), o všech hospitacích nejsou prováděny zápisy. Hospitace vykonávají také výchovná poradkyně, uvádějící učitelé a učitelé navzájem. K sledování kvality práce pedagogů a hodnocení úrovně výsledků učení žáků využívá vedení také písemných prací zadávaných ředitelkou školy, celostátně užívaných testů Kalibro a poznatků z analýzy písemných prací žáků. Ve škole je pro hodnocení prospěchu žáků využíváno slovní hodnocení podle ustanovení § 10 odst. 7 vyhlášky č. 291/1991 Sb.

System, rozsah a účinnost kontrolních mechanismů byl hodnocen jako průměrný.

Hodnocení kvality řízení

Řízení školy je založeno na jasných pravidlech a vytváří ucelený systém funkčně propojených úkolů. Organizační struktura umožňuje uplatnění všech zaměstnanců školy. Zaměstnanci, žáci a rodiče jsou vedením školy informováni včas a v dostatečném rozsahu. Přípomínky a podněty zaměstnanců a rodičů využívá vedení k zlepšování práce školy. Vedení a motivování pracovníků je efektivní, stanovená pravidla hodnocení zaměstnanců jsou známá. Kontrolní činnost je plánovaná, promyšlená, v některých oblastech málo důsledná.

Celkově byla kvalita řízení školy hodnocena jako velmi dobrá.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Integrovaní žáci se zdravotním postižením

Škola v době inspekce vykazovala 70 žáků se specifickými vývojovými poruchami učení (dále jen SVPU), kteří jsou integrováni v běžných třídách školy. Dále jsou integrováni 3 žáci tělesně postižení a 4 žáci s více vadami, pro které jsou ve škole zřízena 3 asistentská místa. V ambulantní reedukační péči je 43 žáků. Škola na ně žádá finanční prostředky na nákup speciálních učebnic, učebních pomůcek a na mzdové prostředky pedagogů. Reedukační péče probíhá v šesti skupinách, které vedou učitelky, jež absolvovaly kurzy pro reedukaci žáků se SVPU organizované Službou škole Ostrava a Pedagogicko-psychologickou poradnou Ostrava-Poruba. Učitelé mají zpracovány plány péče, které jsou konzultovány s pracovníkem pedagogicko-psychologické poradny. Z počátečních diagnóz vyplývá, že poruchy těchto žáků byly rozsáhlé. Ve většině případů byl grafický projev na hranici čitelnosti, čtení na hranici sociální únosnosti, problémy s porozuměním. K tomu se přidružují poruchy soustředění, pravolevé a prostorové orientace, poruchy sluchového a zrakového vnímání a poruchy hrubé a jemné motoriky. Reedukační péče je zaměřena na kompenzaci těchto nedostatků a je prováděna kvalitně.

Učitelé jsou s problematikou práce s integrovanými žáky seznámeni a zúčastňují se odborných školení a akcí. Za metodické vedení učitelů pracujících s integrovanými žáky zodpovídá výchovná poradkyně.

Integrovaní žáci mají sestaveny individuální výchovně vzdělávací programy, které obsahují diagnózu, platnost vyšetření, informaci ostatním vyučujícím, podpisy rodičů a podpis toho, kdo individuální program sestavil. Součástí individuálních programů jsou konkrétní úkoly, které vycházejí z pedagogicko-psychologického vyšetření žáka a předměty, pro které jsou stanoveny. Určují metody a formy práce s integrovanými žáky, použité pomůcky, způsob hodnocení a cíl reedukační péče. Plnění programů není pravidelně vyhodnocováno u všech žáků, rovněž kvalita a odbornost vyhodnocení je rozdílná.

Kvalita péče o integrované žáky byla hodnocena jako velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- rozhodnutí o zařazení do sítě škol čj. 01/07/99-54 s účinností od 1. července 1999, včetně některých podkladů
- řád školy a rozvrhy žáků školy
- organizace školy 2000/2001
- záznamy z jednání pedagogických rad
- protokoly komisionálních zkoušek
- rozhodnutí o odkladech povinné školní docházky (včetně podkladů)
- třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy žáků 1. - 5. ročníků v škol. roce 2000/2001
- povinná dokumentace školní družiny v školním roce 2000/2001
- výroční zpráva školy za školní rok 1999/2000
- tematické plány zpracované pro školní rok 2000/2001
- evidence integrovaných žáků a individuální plány

- celoroční plán práce školy ve školním roce 2000/2001
- další plány práce (plán kontrolní činnosti, plán práce výchovného poradce, plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků)
- kritéria pro přiznávání osobních příplatků
- ověřené kopie dokladů o dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků
- podklady pro zařazování žáků do specializovaných tříd

ZÁVĚR

Doporučení:

- využívat ve větší míře didaktickou techniku,
- rozdělit učivo cizích jazyků uvedené ve vzdělávacích programech do jednotlivých ročníků, případné přesuny učiva do jiné etapy podložit důvody pedagogickými,
- vypracovat v předmětové komisi cizích jazyků postupy, které zajistí předávání metodických dovedností (např. ukázkové hodiny),
- dobudovat odbornou učebnu výpočetní techniky.

Škola byla celkově hodnocena v oblasti kvality vzdělávání jako velmi dobrá. Kvalita plánování, organizačního uspořádání školy, vedení a motivování pracovníků a kontrolních mechanismů byla hodnocena jako velmi dobrá. Nebylo zjištěno neefektivní nakládání s finančními prostředky přidělenými ze státního rozpočtu. Finanční prostředky jsou efektivně využívány ve prospěch žáků a výchovně vzdělávacího procesu.

Na základě všech zjištěných skutečností byla kvalita vzdělávání a řízení v Základní škole Ostrava-Poruba, Ukrajinská 1533 hodnocena jako velmi dobrá.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PhDr. Lubomír Kratochvíl
Členové týmu	PaedDr. Miroslav Bialoň
	Mgr. Václav Leikep
	Mgr. Vladislav Vančura
	Mgr. Lenka Vojtovičová

V Ostravě dne 7. února 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 19. únor 2001

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
Mgr. Kateřina Kubátová

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>

Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Magistrát města Ostravy, odbor školství, Matiční 20, 729 00 Ostrava	5. březen 2001	146 228/01-00615
Zřizovatel: Statutární město Ostrava, městský obvod Poruba, Klimkovická 55, 708 56 Ostrava-Poruba	5. březen 2001	146 227/01-00615

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány